

УДК 336.77

С. С. ЧЕРНИЧКО,
аспірант кафедри менеджменту та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Забезпечення високої ефективності інвестиційної діяльності неможливе без сталого економічного розвитку, інвестиційної привабливості країни та належного фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Тому очікувана результативність інвестиційної діяльності багато у чому визначається вибором джерел їх фінансування та оптимальним їх поєднанням.

Інвестиційне кредитування залежно від кредитора проекту поділяється на банківське, державне, іпотечне, лізингове та іноземне інвестиційне кредитування.

Банківський інвестиційний кредит – це економічні відносини між банком як кредитором і позичальником з приводу фінансування інвестиційних проектів. Банківське інвестиційне кредитування стосується середньо- та довгострокового кредитування капіталовкладень. Основними завданнями, які постають перед банками при інвестиційному кредитуванні, є: розробка і здійснення заходів з кредитування інвестиційної діяльності; співробітництво з міжнародними організаціями, організаціями іноземних держав, інвесторами з питань інвестиційного кредитування; розробка і здійснення комплексу заходів з організації та реалізації схем кредитування, в яких банк є основним менеджером (агентом) або кредитором.

Важливого значення в умовах оцінювання ефективності каналу банківського кредитування набуває дослідження структури кредитів за сферами суспільного відтворення. Теоретично можна виділити кредитування сфер матеріального та нематеріального виробництва. В умовах практичного аналізування та оцінювання чітко розмежувати зазначені напрями кредитування надзвичайно складно, оскільки складно окреслити кордони самих сфер суспільного відтворення: функціонування сфери виробництва пов'язане зі споживанням певних економічних ресурсів і матеріальних благ (сфера споживання та обміну); сфера обміну напряму залежить і досить часто переплітається зі сферами виробництва та споживання. Проте, формування позитивного кредитного циклу залежить від правильності вибору структури кредитування.

В умовах недостатнього рівня розвитку реального сектору важливо надавати пріоритет сфері матеріального виробництва, що забезпечує створення необхідної матеріальної бази для економічного розвитку. Надалі, з метою розширення економічної активності з позицій попиту, можливе посилення обсягів кредитування у сферах споживання та обігу. Для сучасного стану розвитку української економіки надзвичайно актуальне збільшення обсягів кредитів, котрі б спрямовувались у сфери виробництва та споживання.

Безперечно, канал банківського кредитування найдієвіший у тих галузях, які забезпечують розширене відтворення (в промисловості, сільському господарстві, будівництві). Проте, для інвестицій саме в ці галузі характерний найбільший термін окупності та перебування в значній залежності від стану економічної кон'юнктури. Застосування регулятивних інструментів монетарного характеру призводить до прискорення та уповільнення динаміки розвитку в цих галузях більш швидкими темпами, ніж, наприклад, в торгівлі.

Державний інвестиційний кредит – це сукупність кредитних відносин, в яких кредитором виступає держава, а позичальником – підприємства, які найчастіше належать до державної форми власності. Він надається на капітальні вкладення виробничого призначення шляхом надання бюджетних позик безпосередньо міністерствам та відомствам, іншим державним органам

виконавчої влади для фінансування підприємств, організацій та об'єднань через банківські установи об'єктів, будівництво яких тільки починається, на конкурсній основі, а також для фінансування раніше початих перспективних будов, технічного переоснащення та реконструкції діючих підприємств, які належать до державної власності, за пріоритетними напрямками економіки.

Держава може також надавати податковий інвестиційний кредит, який становить собою відстрочення сплати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений строк із метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інвестиційних програм з наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, що буде одержаний згідно з чинним законодавством унаслідок реалізації інвестиційних програм.

Запровадження інвестиційного податкового кредиту не вимагає додаткових кредитних ресурсів, бо в ньому використовується ресурсний потенціал самого підприємства у вигляді прибутку, а саме тієї частини, яка має відраховуватись до бюджету у вигляді податку на прибуток. Тому введення інвестиційного податкового кредиту заохочує підприємства до підвищення ефективності своєї роботи та одержання прибутку.

Іпотечний інвестиційний кредит – це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна на фінансування інвестиційних заходів. Особливістю інвестиційного іпотечного кредиту є те, що заставою для його надання може виступати та нерухомість, на купівлю якої він береться.

Кредиторами з іпотеки можуть бути іпотечні банки або спеціальні іпотечні компанії, а також комерційні банки. Позичальниками можуть бути юридичні та фізичні особи, які мають у власності об'єкти іпотеки. Предметом іпотеки при наданні кредиту доцільно використовувати: виробничі будинки, споруди, магазини, земельні ділянки, що є власністю позичальника і не є об'єктом застави за іншою угодою.

Лізинг розглядають як особливу форму фінансування реальних інвестиційних проектів. Лізинг – це діяльність, спрямована на інвестування власних та залучених позикових коштів, яка полягає в наданні лізингодавцем у користування на визначений термін лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність (машини, обладнання, транспортні засоби, а також споруди виробничого характеру) за дорученням і погодженням з лізингоодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних та разових лізингових платежів.

Лізингові відносини є, по суті, кредитними угодами, оскільки лізингоодержувач отримує в тимчасове користування вартість, втілену в машинах та обладнанні, на умовах зворотності та платності. Однак лізинг дає змогу заощаджувати на витратах, пов'язаних із володінням майном, встановлювати за погодженням із лізингодавцем гнучкіший, ніж за кредитною угодою, порядок здійснення платежів.

Іноземний інвестиційний кредит – це економічні відносини між державами, іноземними банками і фірмами з приводу фінансування інвестиційної діяльності на засадах повернення у певні строки та, як правило, з виплатою відсотка. Суб'єктами іноземного інвестиційного кредиту є державні структури, банки, міжнародні та регіональні валютно-кредитні організації, підприємства та інші юридичні особи, окремі громадяни – представники різних країн.

1. Майорова Т. В. Банківське проектне фінансування: глобальний ринок та проблеми розвитку в Україні / Т. В. Майорова, О. М. Шуплат // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; редкол.: В. М. Федосов (голов. ред.) [та ін.]. – К.: КНЕУ, 2017. – Вип. 2. – С. 110-125.
2. Юнко О. М. Банківське проектне фінансування в Україні: проблеми, реалії і перспективи розвитку / О. М. Юнко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 1. – С. 121-125.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>